

محمود مصدق | در چند دهه اخیر، سیاست گذاری در حوزه آموزش عالی ایران با مباحث اجتماعی و فرهنگی عمیقی گره خورده است. یکی از بحث برانگیزترین این سیاست‌ها «طرح ایجاد دانشگاه‌های تک‌جنسیتی» بوده که به‌ویژه در دولت‌های نهم و دهم با هدف اسلامی کردن فضای دانشگاه‌ها به‌طور جدی پیگیری شد.

این طرح هرچند با هدف اسلامی کردن دانشگاه‌ها آغاز شد، اما از همان ابتدا با نقدها و چالش‌هایی روبه‌رو شد. در اقدامی قابل تأمل، حتی محمود احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت، خواستار توقف اجرای آن شد. با وجود این، طرح با حمایت نهادهای مختلف از جمله مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و بخش‌هایی از بدنه اجرایی تداوم یافت. براساس آمارهای رسمی، هم اکنون دست‌کم ۲۹ مرکز آموزش عالی تک‌جنسیتی مثل دانشگاه‌های کوثر، حضرت معصومه(س)، حضرت زینب(س)، امام صادق(ع) والزهرا(س) در کشور فعال هستند و حمایت از این الگوی آموزشی همچنان ادامه دارد. اکنون پس از گذشت نزدیک به سه دهه از آغاز اجرای این طرح، این پرسش مطرح است که دانشگاه‌های تک‌جنسیتی چه فرصت‌ها و مزایایی را ایجاد کرده‌اند و چه آسیب‌ها یا محدودیت‌هایی ممکن است به همراه آورده باشند و پرسشی کلیدی‌تر اینکه آیا تداوم این الگو برای رشد فرهنگی، علمی و توسعه همه‌جانبه کشور در شرایط کنونی ضروری است؟

■ دانشگاه‌های تک‌جنسیتی برکات فراوانی دارند

حجت الاسلام والمسلمین عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی به تازگی در بازدید از دانشگاه حضرت معصومه(س) قم گفته است: دانشگاه‌های تک‌جنسیتی امروز در دنیا به عنوان یک الگوی موفق مطرح هستند. در آمریکا و انگلیس نیز بیمارستان‌ها و مجموعه‌های آموزشی ویژه بانوان وجود دارد و تجربه جهانی نشان داده این نوع محیط‌های تخصصی برای بانوان آثار مثبت و برکات فراوانی دارد.

به گفته‌وی، دانشگاه‌ویژه بانوان می‌تواند نقش مؤثری در ارتقای جایگاه بانوان در جامعه داشته باشد. ما باید فضاهایی فراهم کنیم تا بانوان بتوانند با آسایش فعالیت‌های علمی، اجتماعی و ورزشی داشته باشند.

دانشگاه‌های ویژه بانوان بهتر می‌توانند به نیازها و مسائل زنان بپردازند. با تضعیف این دانشگاه‌ها، قطعاً غفتمندی نسبت به مسائل بانوان تضعیف خواهد شد.

■ وجود دانشگاه‌های تک‌جنسیتی پذیرفتنی و عادلانه است

فرشاد ابراهیم‌پور، نوزآبادی، نایب رئیس کمیسیون آموزش، تحقیقات و فناوری مجلس شورای اسلامی نیز با اشاره به مانی اعتقادی و قانون اساسی به خبرنگار ما می‌گوید: مراکز آموزش عالی برای آقایان و خانم‌ها از ابتدا دایر بوده و دستاوردهای بزرگی در ارتقای آگاهی عمومی و پیشبرد علم داشته‌اند.

وی می‌افزاید: دو قطبی سازی دانشگاه‌ها به تک‌جنسیتی یا مختلط، مدنظر سیاست‌گذاران نیست، اما وجود دانشگاه‌های تک‌جنسیتی به دلیل افزایش قدرت انتخاب و توجه به ظرفیت‌های خانوادگی و اعتقادی افراد، پذیرفتنی و عادلانه است.

عدالت ایجاد بی‌کنند دولت شرایطی فراهم کند تا افراد در محیط مورد علاقه خود به کسب علم بپردازند. تا امروز هیچ اجباری برای هدایت دانشجویان به سمت دانشگاه‌های تک‌جنسیتی وجود نداشته و انتخاب با خود افراد بوده است. بنابراین در کنار دانشگاه‌های عادی، دانشگاه‌های تک‌جنسیتی ما هم باید تقویت شوند.

ابراهیم‌پور در پاسخ به پرسشی درباره مقایسه دستاوردهای دانشگاه‌های تک‌جنسیتی با مختلط، بیان می‌کند: هدف آموزش عالی، مهارت‌آموزی و تربیت نیروی متخصص برای خدمت به جامعه است. نمی‌توان دستاوردهای این دورا متمایز دانست، زیرا فلسفه علم، رشد کشور به سمت افق‌های جدید است. از این رونمی‌توان ادعا کرد رشد علمی در دانشگاه‌های دو جنسیتی بیشتر از دانشگاه‌های تک‌جنسیتی است یا برعکس. اما با لحاظ قرار دادن مباحث تربیتی و آموزشی افرادی که از نظر تربیتی دانشگاه‌های تک‌جنسیتی را انتخاب می‌کنند، این موضوع به آن‌ها کمک می‌کند در محیطی با آرامش بیشتر و هنجارهای مطابق با اعتقادات خود تحصیل کنند. اما اینکه ایجاد یا سلباً اعلام نظر کنیم که دانشگاه‌های تک‌جنسیتی در راستای آموزش عالی هستند یا نیستند یا فلسفه‌هدفی که از آموزش عالی داریم مغایر است.

نماینده مردم ایده، باغ‌ملک، دزپارت و صیدون در مجلس

فرصت‌ها و چالش‌های دانشگاه تک‌جنسیتی

در برخی شهرها نمی‌توان دانشگاه جدید تأسیس کرد. بهتر است از ظرفیت دانشگاه‌های موجود استفاده کرد یا در صورت نیاز، ظرفیت آن‌ها را گسترش داد. ایجاد دانشگاه برای ۲۰ یا ۳۰

■ علم‌پدیده‌ای فراجنسیتی است

حسین نصیری، مدیر گروه آموزش عالی، تحقیقات و فناوری مرکز پژوهش‌های مجلس نیز درباره فرصت‌ها و آسیب‌های دانشگاه تک‌جنسیتی به‌قدس می‌گوید: دانشگاه تک‌جنسیتی چون به عنوان یک انتخاب مطرح است، محدودیت یا آسیب خاصی هم برای افراد ایجاد نمی‌کند و اگر هم ایجاد کند قابل رفع است. وی با رد نظر کسانی که ادعا می‌کنند دانشگاه تک‌جنسیتی موجب کاهش مهارت‌های ارتباطی افراد و یوایی علمی و واپس‌گرایی می‌شود، اظهار می‌کند: مهارت‌های ارتباطی از جمله موضوعاتی است که افراد آن‌ها را در مقطع آموزش عمومی و همچنین از طریق نهاد خانواده، دوستان و... فرا می‌گیرند و به نظر نمی‌رسد دانشگاه تأثیر آچنانی در این موضوع داشته باشد. نصیری الگوی دانشگاه تک‌جنسیتی را فرصتی برای بانوان برای نقش‌آفرینی بیشتر در مجموعه‌های علمی، فرهنگی و اجرایی کشور می‌داند و می‌گوید: ضمن اینکه این نوع دانشگاه می‌تواند در تمرکز آموزشی تأثیر مثبت داشته باشد. نصیری سپس به ارزیابی دانشگاه‌های تک‌جنسیتی و مختلط از لحاظ رشد علمی می‌پردازد و عنوان می‌کند: آموزش علم‌پدیده‌ای فراجنسیتی است، یعنی نمی‌توان گفت اگر دانشجویان یک دانشگاه فقط از یک جنس باشند رشد علمی در آن اتفاق می‌افتد و یا

نمی‌افتد، چون چنین چیزی اصلاً مبانی علمی ندارد. در واقع رشد علمی یک دانشگاه به زیرساخت‌ها، کیفیت آموزش و پژوهش آن بستگی دارد، نه به تک‌جنسیتی یا مختلط بودنش. مادر در کشور رقابتی برابر داریم و تحصیل در دانشگاه نیز باید براساس شایستگی باشد. مدیر گروه آموزش عالی مرکز پژوهش‌های مجلس با اشاره به مزیت نسبی بانوان در برخی رشته‌ها مانند هنر، می‌گوید: می‌توان برای علاقه‌مندی‌های خاص که با جنسیت یا حوزه کاری افراد تطابق بیشتری دارد، بستر فراهم کرد، اما اصل کلی باید مبتنی بر انتخاب آزاد، بهره‌وری منابع و پاسخ‌گویی به تقاضای واقعی باشد. نصیری سپس از جنبه جمعیتی و اقتصادی به موضوع نگاه می‌کند و ادامه می‌دهد: تعداد دانشجویان کشور از ۵/۴ میلیون نفر در اوایل دهه ۹۰، به حدود ۳ میلیون و ۲۳۰ هزار نفر کاهش یافته؛ یعنی بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار دانشجو کمتر داریم و ظرفیت بسیاری از دانشگاه‌ها خالی است. در چنین شرایطی، مخاطب دانشگاه تک‌جنسیتی نیز به‌طور طبیعی کاهش یافته است. از سوی دیگر تاکنون به اندازه تقاضا و حتی فراتر از آن، دانشگاه تک‌جنسیتی ایجاد کرده‌ایم. بنابراین در چنین شرایطی ایجاد مراکز جدید تنها به مشکل تقاضا و ظرفیت‌های خالی دامن می‌زند.

وی در همین زمینه می‌افزاید: برای تعداد معدود متقاضیان ابراهیم‌فهمی، عضو دیگر کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی، طرح ایجاد دانشگاه‌های تک‌جنسیتی را از دو منظر «علمی جهانی» و «دینی» به چالش می‌کشد و به‌قدس می‌گوید: اگر بخواهیم موضوع را از جنبه علمی بررسی کنیم، باید ببینیم کشورهای برجسته علمی دنیا به چه جمع‌پندی‌ای رسیده‌اند. از جنبه دینی هم باید علما و اهل فن نظر شرعی خود را در این زمینه بیان کنند، اما بر داشت شخصی‌ام این است که باید به خلقت نگاه کنیم. خداوند همه موجودات زنده را زوج آفریده است؛ این را در پرندگان، اهوان، درختان و... به‌وضوح می‌بینیم. بنابراین تک‌جنسیتی به معنای ایزوله کردن جنسیت‌ها منطقی نیست. این‌ها در کنار هم می‌توانند رشد کنند.

همان‌طور که در دین ما رهیابن پذیرفته نیست و باید در بطن جامعه رشد کنیم تا به خدا برسیم، دانشگاه نیز باید فضایی تعاملی و واقع‌نگر باشد. نماینده مردم پارس‌آباد، بیله‌سوار و اصلاندوز با تأکید بر اینکه دانشگاه تک‌جنسیتی از هر حیث ضعیف‌تر از دانشگاه‌های مختلط است، می‌افزاید: ما باید همه مبانی عمیق دینی توجه کنیم و هم به دستاوردهای بشری و با تلفیق این دو، مسیری قابل قبول و دارای مقبولیت اجتماعی طی کنیم.

در شرایطی که ما در ارائه فناوری‌های آموزشی و یافته‌های معمول بشری در کلاس درس عاجزیم، من هیچ اولویتی برای

یک مسئول وزارت کشور بیان کرد

آخرین وضعیت حضور و طرد اتباع افغانستانی در ایران

نادر یاراحمدی، رئیس مرکز امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور به ایسنا گفت: تا امروز یک میلیون و ۶۰۰ هزار نفر از اتباع افغانستانی را از کشور طرد کرده‌ایم. این تعداد از اتباع که از کشور طرد شده‌اند از آمار تعداد کل اتباع افغانستان در کشور کسر می‌شود و در مجموع اگر یک میلیون و ۶۰۰ هزار تبعه طرد شده را از ۶ میلیون و ۱۰۰ هزار اتباع افغانستانی در کشور کم کنیم ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از اتباع در کشور ما مانده‌اند که با توجه به اینکه از همه مرزها عبور غیرمجاز وجود دارد ۴۰۰ تا ۵۰۰ هزار نفر جمعیت اتباع افغانستانی به صورت شناور هستند و باید گفت تعداد اتباع افغانستانی پس از خروج اتباع غیرقانونی به حدود ۵ میلیون نفر می‌رسد.

رئیس پلیس راهور فراجا:

فقط ۲۸ درصد سامانه‌های ثبت تخلفات شهری فعال است

به گزارش ایرنا؛ سردار تیمور حسینی، رئیس پلیس راهور فراجا با انتقاد از وضعیت سامانه‌های ثبت تخلفات شهری تصریح کرد: در حال حاضر ۳ هزار و ۳۵۴ سامانه ثبت تخلف در کشور وجود دارد که متأسفانه فقط ۹۶۷ سامانه فعال است و ۲ هزار و ۳۸۷ سامانه عملاً غیرفعال بوده و هیچ ثبت تخلفی در طول شبانه‌روز ندارند. حتی در صورت فعال‌سازی کامل این سامانه‌ها، کشور همچنان با کمبود ۷۴۶ هزار و ۷۴۶ سامانه ثبت تخلف دیگر متناسب با وسعت معابر شهری مواجه است. وی با تأکید بر نقش راهبردی مدیریت شهری در کاهش تصادفات، گفت: اگر در حوزه شهری برنامه‌ریزی دقیق، منسجم و اصولی داشته باشیم، می‌توانیم آمار تصادفات درون‌شهری را به‌صورت مؤثر مدیریت و کنترل کنیم.

توسعه دانشگاه تک‌جنسیتی نمی‌بینم.

■ دانشگاه‌های دو جنسیتی فواید بیشتری دارند

هامون سبطی، مدرس و دبیر کارگروه دیده‌بان شفافیت و عدالت نیز در این باره معتقد است: این موضوع که ما در جامعه‌ای بخواهیم کاری را انجام دهیم، با اینکه بتوانیم کاری را انجام دهیم فاصله بسیاری دارد. با این حال باید در یک جامعه پیشرفته و آزاد امکان برآورده شدن خواسته‌های همه اقشار و تفکرات وجود داشته باشد. در جامعه ما طیف گسترده‌ای از زنان و مردان هستند که به ارتباط میان زن و مرد نگاه متفاوتی دارند. این نگاه‌ها در تمامی دوره‌ها وجود داشته اما جامعه به هر دو این نگاه‌ها امکان زندگی داده و جامعه امروز هم از این سیر تکامل جدا نیست.

وی ادامه می‌دهد: بنابراین اگر بخواهیم برای افرادی که نگاه تک‌جنسیتی به دانشگاه دارند دانشگاه‌هایی داشته باشیم شاید خیلی هم خوب باشد اما اینکه بخواهیم آن را به کل جامعه تحمیل کنیم، بیشتر شبیه به یک شوخی و توهم است و طبیعتاً نشدنی خواهد بود.

باید انتخاب دانشگاه را بر عهده دانشجو گذاشت، چه بسا افراد انتخاب‌هایی داشته باشند که در آن دوران سبب بروز بیشتر استعداد در آن‌ها شود. با این حال، وجود دانشگاه‌هایی که هر دو جنس در آن حضور دارند فواید فراوانی دارد، زیرا وقتی دو جنس در کنار یکدیگر هستند امکان بروز استعدادهایشان بیشتر می‌شود، چراکه یکدیگر را تقویت می‌کنند و یک هم‌افزایی در کارکرد اجتماعیشان شکل می‌گیرد که در نهایت به پیشرفت علمی و فرهنگی جامعه کمک می‌کند.

سبطی خاطرنشان می‌کند: یک پزشک، وکیل و... که ارتباط با جنس مخالف را نیاموخته باشد در انجام وظایفی که جامعه بر عهده‌اش می‌گذارد، بسیار ناتوان ظاهر خواهد شد. شما نمی‌توانید بگویید من صرفاً وکیل زن هستم، زیرا زنان ایران در ارتباط با مردان هستند و علت بسیاری از مراجعات زنان به وکلا وجود مشکلی است که یک زن در ارتباط با مردان داشته و اگر وکیل خودش مردان را به‌درستی نشناسد چگونه می‌تواند به آن زن کمک کند؟ در سایر امور هم این‌گونه است.

این کارشناس امور تربیتی با بیان اینکه انسان‌ها بر خلاف گیاهان کرده‌افشانی نمی‌کنند یا برخلاف برخی از جانوران با بکرایی تولید مثل نمی‌کنند، عنوان می‌کند: اینکه پسر و دختر همدیگر را بشناسند و ارتباط مؤثر با یکدیگر را بیاموزند بخش بسیار مهمی از چرخه زندگی و بلوغ اجتماعی بوده و کسی نمی‌تواند جلو این موضوع مهم را بگیرد، چون آن وقت نسل بشر منقرض می‌شود.

معاون بهداشت وزارت بهداشت بیان کرد

احتمال تشدید موج آنفلوانزا در زمستان

به گزارش وبدا، علیرضا رئیسی معاون بهداشت وزارت بهداشت اظهار کرد: موج آنفلوانزای امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته شدت بیشتری داشته و به برخی استان‌ها زودتر و با دامنه بالاتری بروز کرده است. با اقداماتی که در حال انجام است، در تعدادی از استان‌ها روند بیماری متوقف یا حتی نزولی شده، اما در برخی استان‌ها همچنان با افزایش موارد ابتلا مواجه هستیم. معاون بهداشت وزارت بهداشت افزود: در حال حاضر استان‌های گلستان، قزوین، هرمزگان، سیستان و بلوچستان (زاهدان)، خوزستان (اهواز)، تهران، کرمانشاه و همدان بیشترین میزان درگیری با آنفلوانزا را دارند و در برخی از این استان‌ها، میزان ابتلا همچنان چندبرابر حد هشدار نظام سلامت است.

خبر مشروح

طرح شیر مدارس، بلا تکلیف در سال تحصیلی جدید

سلامت دانش‌آموزان در انتظار تصمیم بودجه‌ای

با وجود آغاز سال تحصیلی جدید، طرح شیر مدارس همچنان در وضعیت بلا تکلیف قرار دارد؛ طرحی که به دلیل تأخیرهای بودجه‌ای، اختلاف‌نظرهای نهادی و افزایش قیمت شیر، اجرای آن با وقفه مواجه شده و سلامت تغذیه‌ای دانش‌آموزان را در انتظار تصمیم نهایی گذاشته است.

به گزارش تسنیم، طرح توزیع شیر در مدارس که با هدف ارتقای سلامت تغذیه‌ای دانش‌آموزان و افزایش سرانه مصرف لبنیات طراحی شده، اگرچه در بسیاری از کشورهای جهان قدمتی نزدیک به یک قرن دارد، اما در ایران طی سال‌های اخیر با وقفه‌های مکرر، حذف‌های مقطعی و چالش‌های بودجه‌ای و اجرایی مواجه بوده است؛ چالش‌هایی که امسال نیز اجرای سراسری این طرح را با تأخیر جدی روبه‌رو کرده است. ایران پیش و پس از انقلاب اسلامی از کشورهای پیشرو در اجرای طرح شیر رایگان مدارس بوده و تا میانه دهه ۸۰ اقدامات قابل‌قبولی در این زمینه انجام شده است. با این حال، در اواخر دهه ۸۰ و همزمان با اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌ها، طرح شیر مدارس به‌طور کامل حذف شد و از آن زمان تاکنون، اجرای آن به‌صورت ناپیوسته و محدود دنبال شده است.

طرح شیر مدارس در برخی کشورها بیش از ۱۰۰ سال قدمت دارد. برای مثال، در ترکیه سالانه ۲۷۰ نوبت شیر رایگان در مدارس توزیع می‌شود و حدود ۱۰ میلیون دانش‌آموز تحت پوشش این طرح قرار دارند. در چین نیز حدود ۳۰ میلیون دانش‌آموز از برنامه شیر مدارس بهره‌مند هستند و همین سیاست، نقش مهمی در افزایش سرانه مصرف لبنیات در این کشور ایفا کرده است.

براساس آمارهای جهانی، سرانه مصرف لبنیات در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه ۱۶۰ تا ۲۵۰ کیلوگرم در سال است، در حالی که این رقم در ایران، حتی در خوشبینانه‌ترین برآوردها، حدود ۷۰ کیلوگرم عنوان می‌شود.

■ ضعف‌های اجرای طرح در دهه ۸۰

محمدرضا بنی‌طبا، سخنگوی انجمن صنایع لبنی، یکی از دلایل ناکامی طرح شیر مدارس در دهه ۸۰ را تغییر در ساختار تخصیص بودجه دانسته و توضیح داده است: تا پیش از آن، شیر مدارس مطالبه آموزش و پرورش بود و این وزارتخانه بر اجرای آن نظارت داشت. در حالی که وزارت بهداشت آیین‌نامه‌ها را ابلاغ می‌کرد و تولیدکنندگان مسئول اجرا بودند. اما با استانی‌شدن بودجه، فرایند تأمین و توزیع دچار اختلال شد و تأخیر در تصویب و ابلاغ طرح، موجب از دست رفتن بخش زیادی از سال تحصیلی شد.

وی همچنین واگذاری طرح از طریق مناقصه با پایین‌ترین قیمت و بدون صلاحیت‌سنجی کافی را از دیگر آسیب‌های آن دوره دانسته است.

■ الزامات بهداشتی مانع آغاز توزیع شیر شده است

در تازه‌ترین اظهارنظر رسمی، علی‌فرهادی، سخنگوی وزارت آموزش و پرورش اعلام کرده قرارداد توزیع شیر در شمار زیادی از استان‌ها نهایی شده و با تکمیل این روند، تقریباً همه استان‌ها وارد چرخه اجرا خواهند شد. با این حال، به گفته وی در برخی استان‌ها با وجود انجام خرید، الزامات بهداشتی مانع آغاز توزیع شده است.

بر اساس دستورالعمل‌های وزارت بهداشت، شیر تولیدشده باید حداقل ۱۰ روز در دوره قرنطینه نگهداری شود و تا پایان این بازه اجازه توزیع ندارد؛ موضوعی که زمان اجرای طرح را به تعویق انداخته است.

افزایش بی‌سابقه قیمت شیر، چالش دیگر اجرای طرح در سال جاری است. فرهادی اعلام کرده قیمت هر کیلو شیر که تا مهرماه حدود ۲۳ هزار تومان بود، اکنون به ۴۵ تا ۴۶ هزار تومان رسیده است؛ افزایشی که روند عقد قرارداد با تأمین‌کنندگان را کند کرده و هزینه اجرای طرح را به‌شدت بالا برده است.

از سوی دیگر، اختلاف‌نظر میان وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه‌بودجه درباره جامعه هدف طرح، اجرای سراسری یا تمرکز بر مناطق کم‌برخوردار، یکی از گرهای اصلی ادامه اجرای آن محسوب می‌شود.

■ توزیع شیر در مدارس نیاز به بودجه مصوب دارد

اگرچه با پیگیری نمایندگان مجلس، موضوع شیر مدارس و تغذیه کودکان به برنامه هفتم توسعه اضافه شده است، اما به گفته کارشناسان، این طرح تا زمانی که در بودجه‌های سالانه ردیف مشخص و کافی نداشته باشد، از حالت «تکلیف روی کاغذ» فراقر نخواهد رفت. در عین حال، صنایع لبنی کشور آمادگی خود را برای تولید شیر مدارس با حداقل حاشیه سود اعلام کرده و پیشنهاد داده‌اند در صورت محدودیت منابع دولتی، از ظرفیت ارزش افزوده این صنایع برای تداوم اجرای طرح استفاده شود. با این حال، به نظر می‌رسد سرنوشت یکی از قدیمی‌ترین طرح‌های حمایتی نظام آموزشی کشور همچنان در گرو تصمیم‌های بودجه‌ای، هماهنگی نهادی و اراده جدی برای اولویت‌دادن به سلامت تغذیه‌ای دانش‌آموزان باقی مانده است.

